

Helyi tanterv

Magyar nyelv, kommunikáció és szövegértés az 5 évfolyamos osztályok nyelvi előkészítő évfolyamára heti 2 órában

Bevezetés

Ahhoz, hogy tanulóink sikeresen érvényesüljenek a társadalmi életben és megfeleljenek a gazdaság munkaerőpiaci elvárásainak, el kell sajátítaniuk a felmerülő problémák digitális eszközökkel, eljárásokkal történő megoldását és a sikeres kommunikációt is. Mivel az informatikai eszközök fejlődése folyamatosan olyan új lehetőségeket tár fel, amelyekkel korábban nem találkoztunk, a tanulók digitális kompetenciájának fejlesztése nem csupán az informatikai tudás átadását jelenti, hanem a tanulók digitális kultúrájának sokoldalú fejlesztését is igényli. A digitális kultúra fejlesztésének alapja a szöveg értésének és alkotásának képessége, a nyelvi igényesség kialakítása.

A tantárgy a Nemzeti alaptantervben rögzített kulcskompetenciákat az alábbi módon fejleszti:

A tanulás kompetenciái: A tantárgy tanulása során a tanuló képessé válik a digitális környezetben, felhőalapú információmegosztó rendszerekben megszerezhető tudáselemek keresésére, szűrésére, rendszerezésére, továbbá tudásépítő folyamatainkban való alkotó felhasználására.

A kommunikációs kompetenciák: A tantárgy fejleszti az eszközhasználatot, így különösen a kommunikációs eszközök használatát, a személyközi kommunikáció sikerességét, a tömegkommunikáció tudatosabb használatát.

A digitális kompetenciák: A tantárgy a szövegalkotási, -értési, kommunikációs és digitális kompetenciákat is fejleszti. Ezeket a tanuló képes lesz egyéb tudásterületeken, a mindennapi életben is alkalmazni. A tantárgy segíti a kreatív alkotótevékenységhez szükséges képességek kialakítását és fejlesztését is.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló online térben történő közös feladatmegoldáshoz, kapcsolatteremtéshez, alkotótevékenységhez szükséges képességeit, továbbá fejleszti a felelősségtudatot a különböző felületeken való információmegosztás során. Az online térben elősegíti a szerepelvárásoknak megfelelő kommunikációs stílus kialakítását.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A tantárgy keretében végzett tevékenység kialakítja azokat a biztos és koherens kompetenciákat, melyek birtokában lehetőség nyílik az önkifejezési tevékenységek szélesebb körben történő bemutatására.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tantárgy keretében végzett tevékenység fejleszti a tanuló azon képességét, hogy alkalmazkodni tudjon a változó környezethez, képes legyen tudását folyamatosan felülvizsgálni és frissíteni, ahogyan azt a munkaerőpiac megkívánja. Fejleszti továbbá a munka világában alapkövetelményként megjelenő élethosszon át tartó tanulás és flexibilitás képességét.

A tantárgy fejlesztési feladatai:

Az informatikai eszközök használata. A tananyag feldolgozása során támaszkodnunk kell a tanulók különböző informális tanulási utakon megszerzett tudására, melyet kiegészítünk, rendszerezünk.

A digitális írástudást a középiskolás tanulóktól a többi tantárgy tananyagának feldolgozása során, az iskolai élet egyéb területein, a hétköznapi életben és később, a felsőoktatásban is elvárják. A digitális írástudás alapjait a tanulók az általános iskolában megszerezték. A középiskolában ezt a tudást a tanulók életkori sajátosságainak megfelelően összetettebb problémákon – együttműködésben a többi tantárgy oktatóival – ismételjük, alkalmazzuk, illetve néhány ponton kiegészítjük. Nem egy szoftver részletes funkcionalitásának ismeretére kell törekednünk, hanem a tanulóknak minél több célprogrammal minél több szituációban érdemes találkozniuk

A problémamegoldás informatikai eszközökkel és módszerekkel a hétköznapi élethelyzetek, a tanulási feladatok, a munkavégzés, a felsőoktatás fontos részét képezi. A feladatok eredményes megoldásához azok megértése, részekre bontása és tervezett, precíz végrehajtása szükséges. A problémamegoldás egyre gyakrabban digitális eszközökkel történik, ezért a tantárgy tanulási eredményei között kiemelt szerepet kap.

Az információs technológiákat nem csak a digitális szolgáltatások igénybevételéhez használjuk, azok ma már az állampolgári jogok és kötelezettségek teljesítéséhez is szükségesek. A webes és mobilkommunikációs eszközök széles választéka, felhasználási területük gazdagsága lehetővé teszi a tanórák rugalmas alakítását, és szükségessé teszi a tanulók bevonását a tanulási folyamat tervezésébe, egyéni adottságaikhoz, szükségleteikhez igazítva – beleértve ebbe a tanulók saját mobileszközeinek alkalmazását is. A témakör feldolgozása során nem a technikai újdonságokra helyezzük a hangsúlyt, hanem az „okos eszközök” „okos használatára”, vagyis a tudatos felhasználói és vásárlói magatartás alakítására, a biztonsági okokból bevezetett korlátozások megismerésére és elfogadására, az igényes kommunikáció alakítására.

**Magyar nyelv, kommunikáció és szövegértés az 5 évfolyamos gimnáziumi osztály
nyelvi előkészítő évfolyamára**

Óraszám: heti 2, összesen 68 óra

A 8. évfolyam végére a tanulók a *digitális írástudás* alapjainak elsajátítását lezárták. A 9. évfolyamon feladatunk a tanulók tudásának egy szintre hozása, felkészítése a középiskolában elvárt, a korábbinál bonyolultabb feladatok megoldására. Ugyancsak feladatunk az új környezetben a tanulók közötti együttműködés fejlesztése. Amennyiben van mód rá, a differenciált fejlesztés lehetőséget teremt arra, hogy a tanulók egy-egy részterületen, egyéni érdeklődésüknek megfelelően elmélyültebb munkát végezzenek.

Tantárgyi tartalmak

A tantárgy az 5 évfolyamos képzés 0. évében 2 órában átveszi a magyar nyelv tantárgy alábbi témáit:
9. évfolyam: anyaggyűjtés a neten, új jegyzetkészítési technikák, pl. mindmap, a korrekt hivatkozás szakirodalom felhasználásakor, forráskritika, a tömegkommunikáció és hatása a nyelvhasználatra, az információ forradalmi, médiaműfajok, szöveg és kommunikáció, a szöveg szerkezete, 10. évfolyam: a szövegtípusok, a bemutatkozás szövegtípusai, a hivatali levél és változatai, 11. a tömegkommunikáció szerepe a nyelvművelésben, az előadás, a hozzászólás mint szövegműfaj, a szóbeli kommunikáció és az újfajta írásbeliség sajátosságai, (ld. fent is a különböző témakörökhöz rendelve), valamint gyakoroltatja a nyilvános kommunikációt, a szövegalkotást.

Követelmények:

A tanév elején felmérjük a diák fogalmazási és helyesírási képességeit. Ezeket a későbbiekben minden produktumban, pl. fogalmazás, kiselőadás, prezentáció, hivatali levél készítése, mobiltelefonos kisfilm, feliratok elkészítése, ellenőrizni, értékelni fogjuk. Hangsúlyozzuk az önellenőrzés, a nyelvi igényesség kialakítását szintén minden felületen, műfajban. A diáknak törekednie kell az önellenőrzésre, a nyelvi igényes munkáját támogató programok használatára (pl. online helyesírás-ellenőrző programok, szinonimaszótárak).

A tanév végére a diák képes egy kijelölt témához jegyzeteket készíteni a maga számára legjobban átlátható módon, önállóan anyagot gyűjteni, a hivatkozásokat szűrni, megbízható, tudományos alapokon nyugvó információkból dolgozni, azokat etikusan használni. A gyűjtött anyagot képes strukturálni, illusztrálni, önállóan vagy párban, csoportban belőle prezentációt készíteni, s ehhez képes a rendelkezésére álló programok közül választani, azt írásban vagy szóban bemutatni, online is publikálni, szöveget (digitális szöveget is!) készíteni és érteni.

Tisztában van a netikett szabályaival.

Képes eligazodni az e-ügyintézésben, a legalapvetőbb gyakorlati szövegműfajokat ismerve, tudva annak stilisztikai, helyesírási követelményeit.

Képes megérteni és átlátni saját világában a kommunikáció szerepét és lehetőségeit, a tömegkommunikáció rendszerét és hatásait.

A kurzus teljesítéséhez két, a tantárgy elméleti anyagából írott dolgozat és két projektmunka bemutatása szükséges. (Félévente egy-egy.)

Osztályozóvizsgán elvárt egy projektmunka leadása és a hozzá tartozó elméleti ismeretek.

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Javasolt óraszám
Szintfelmérés	2
1. Információs társadalom, e-Világ, kommunikáció	13
2. Mobiltechnológiai ismeretek	2
3. Szövegalkotás	25
4. Multimédiás dokumentumok készítése	5
5. Online kommunikáció	8
6. Publikálás a világhálón	5
7. A digitális eszközök használata	8
Összes óraszám:	68

1. TÉMAKÖR: Információs társadalom, e-Világ, kommunikáció és tömegkommunikáció

JAVASOLT ÓRASZÁM: 13 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére

- tisztában van az e-Világ – e-szolgáltatások, e-ügyintézés, e-kereskedelem, e-állampolgárság, IT-gazdaság, környezet, kultúra, információvédelem jelenségeivel.
- tudatosan kommunikál, verbális és nonverbális eszközeit használja, tisztában van a tömegkommunikáció alapvető műfajaival, jelenségeivel

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- tájékozódik a tananyagokhoz tartozó oldalakon
- tudatosan használja, érti a kommunikáció sikerességének feltételeit
- érti, átlátja a tömegkommunikáció hatásait

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az információ megjelenési formái, jellemzői
- Az információhitelesség ellenőrzésének egyszerű módjai
- A kommunikáció célja, típusai, a tömegkommunikáció műfajai

FOGALMAK

adat, információ, csatorna, személyes adat, e-ügyintézés, e-személyi igazolvány, e-kereskedelem, e-szolgáltatások, elektronikus aláírás, álhír, hagyományos és új médiaműfajok

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Érdeklődési körnek, tanulmányoknak megfelelő információk keresése valamelyik keresőmotorban, és a találatok hatékony szűrése
- Iskolai környezetnek megfelelő e-szolgáltatások használata
- a szóbeli szövegek alkotásának gyakorlása, előadása
- a tömegkommunikációban megjelenő információk azonosítása, a célok azonosítása, tudatos fogyasztóvá válás

2. TÉMAKÖR: Mobiltechnológiai ismeretek

JAVASOLT ÓRASZÁM: 2 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és használja a mobiltechnológiát, kezeli a mobileszközöket és használ mobilalkalmazásokat.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az applikációkat önállóan telepíti;
- **az iskolai oktatáshoz kapcsolódó mobileszközökre fejlesztett alkalmazások használata során együttműködik társaival.**

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- A mobiltechnológia körébe tartozó eszközök ismerete
- Mobileszközökre tervezett oktató- és oktatást segítő programok használata
- Mobiltechnológiai eszközök segítségével megvalósított együttműködés

FOGALMAK

mobiltechnológia, mobileszköz, alkalmazás, applikáció, alkalmazás telepítése, alkalmazás eltávolítása, oktatóprogramok, oktatást segítő programok.

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Tanulást segítő mobilalkalmazás választása, eltávolítása
- Tantárgyi mobilalkalmazás indítása, használata, beállítása, paraméterek módosítása
- Projektfeladatok megoldása során a csapaton belüli kommunikáció megvalósítása mobileszközökkel

3. TÉMAKÖR: Digitális és nem digitális szövegek alkotása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 25 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztásának szempontjait;
- adatokat táblázatba rendez;
- tisztában van a szövegalkotás lépéseivel
- ismeri a digitális és nem digitális szövegek jellemzőit
- ismeri a különböző szövegműfajokat: a bemutatkozás szövegtípusait, a hivatali ügyintézés szabályait és műfajait (hivatali levél, panasz, kérvény)
- etikus módon használja fel az információforrásokat, tisztában van a hivatkozás szabályaival.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- speciális dokumentumokat hoz létre, alakít át és formáz meg;
- tapasztalatokkal rendelkezik a formanyomtatványok, az előre definiált stílusok használatáról.
- az előírt szövegműfajok sajátosságait ismeri, azokat létrehozza akár írott, akár digitális formában

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Tipográfiai ismeretek
- Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány készítése

- Adatok kezelése, szűrése, rendezése
- Hosszú dokumentumok készítése, formázása. Lábjegyzet, tartalomjegyzék létrehozása
- Más tantárgyhoz kapcsolódó feladatok

FOGALMAK

karakterformázás, bekezdésformázás, oldal elrendezése, stílus, sablon, körlevél, lábjegyzet, tartalomjegyzék, CV, hivatali levél, gyakorlati szövegműfajok, előadás, beszámoló, felszólalás, hozzászólás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Formanyomtatványok, sablonok alkalmazása, például iratminta, kérdőív készítése
- Önéletrajz, kérvény, hivatalos levél, formanyomtatvány, értesítők, meghívók készítése
- Adott nyersszöveg felhasználásával hosszú dokumentum formázása (például tartalomjegyzék, lábjegyzet beillesztése, hasábok, szakaszonként eltérő laptájolás) az információforrások szabályos megnevezése, hivatkozása
- Más tantárgyakhoz kapcsolódó tanulmány vagy beszámoló készítése projektmunka keretében
- A nyilvános megszólalás gyakorlása

4. TÉMAKÖR: Multimédiás dokumentumok készítése

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- digitálisan rögzít képet, hangot és videót, azokat manipulálja;
- ismeri egy adott feladat megoldásához szükséges digitális eszközöket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- alkalmazza az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemeket új dokumentumok készítéséhez;
- gyakorlatot szerez a fotó-, hang-, video-, multimédia-szerkesztő, a bemutatókészítő eszközök használatában.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Multimédia állományok manipulálása
- Az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása
- Más tantárgyak projektfeladatainak bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával

FOGALMAK

fénykép, video, hangállomány készítése; digitális képfeldolgozás, -megosztás

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Multimédia állományok (kép, hang, video) digitális rögzítése – például szkennelvel, digitális fényképezőgéppel, okostelefonnal – és manipulálása
- Adott probléma megoldásához az információkeresés során gyűjtött multimédiás alapelemek felhasználásával új dokumentumok létrehozása, például kép, videorészlet besúrása a bemutatóba
- Más tantárgyak projektfeladatainak megoldásához szükséges digitális eszközök és szoftverek kiválasztása. A projektfeladat bemutatása multimédiás dokumentumok alkalmazásával.

5. TÉMAKÖR: Online kommunikáció

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- használja a két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségeket és alkalmazásokat;

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- az online kommunikáció során alkalmazza a kialakult viselkedési kultúrát és szokásokat, a szerepelvárásokat;
- ismeri és alkalmazza az információkeresési stratégiákat és technikákat,
- ismeri a fegyatékkal élők közötti kommunikáció eszközeit és formáit,
- eligazodik a tömegkommunikáció világában, a különböző műfajokat felismeri.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az online kommunikáció jellemzői
- Az online közösségek szerepe, működése
- Az online kommunikáció és tömegkommunikáció működése

FOGALMAK

chat, online közösség, digitális identitás, önérvényesítés, tolerancia, tömegkommunikáció, tájékoztató és véleményközlő műfajok, az új kommunikációs műfajok sajátosságai

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Elektronikus kommunikáció szabályainak betartásával két- vagy többrésztvevős kommunikációs lehetőségek és alkalmazások használata
- Online közösségekben folytatott kommunikáció során a kialakult viselkedési kultúra és szokások, szerepelvárások használata
- Az adatvédelem fontosságának tudatosítása
- Tematikus és kulcsszavas információkeresési stratégiák és technikák alkalmazása például technikai, szaktudományos és szépirodalmi területen
- A találati lista szűkítése, bővítése és szűrése, valamint hitelességének ellenőrzése

6. TÉMAKÖR: Publikálás a világhálón

JAVASOLT ÓRASZÁM: 5 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- dokumentumokat szerkeszt és helyez el tartalomkezelő rendszerben;

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Egy webes tartalomkezelő rendszer önálló használata
- Az internetes publikálás módszereinek megismerése, szabályai

FOGALMAK

böngészőprogram, tartalomkezelő rendszer, weblap részei, weblap szerkezete, címsorok, bekezdések, felsorolások, táblázat, link, képek elhelyezése, stílusok, szövegformázás, táblázatok használata, hivatkozás készítése

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Webes publikálásra szánt szöveges és képi információk előkészítése a tanuló érdeklődésének megfelelően választott témában
- A tanuló érdeklődésének megfelelő, több weblapot tartalmazó dokumentum önálló jellemzése

7. TÉMAKÖR: A digitális eszközök használata, prezentációk készítése és bemutatása

JAVASOLT ÓRASZÁM: 8 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri és tudja használni a célszerűen választott informatikai eszközöket
- követi a technológiai változásokat a digitális információforrások használatával;
- céljainak megfelelően használja a mobileszközöket és a számítógépeket.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- ismeri a digitális eszközök és a számítógépek fő egységeit,
- tudatosan alakítja informatikai környezetét, figyelembe veszi a digitális eszközök egészségkárosító hatásait, óvja maga és környezete egészségét;
- igénybe veszi az operációs rendszer és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásait;
- önállóan –saját érdeklődési körének megfelelően- ppt-t, prezentációt készít és azt nyilvánosan bemutatja
- önállóan használja az informatikai eszközöket, elkerüli a tipikus felhasználói hibákat, elhárítja az egyszerűbb felhasználói hibákat.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az informatikai eszközök egészségre gyakorolt hatásai; a károsító hatások csökkentése
- Tudatos felhasználói magatartás erősítése, a felelős eszközhasználat kialakítása, tudatosítása; etikus információkezelés
- Felhőszolgáltatások igénybevétele, használata a csoportmunkában
- Állományok kezelése és megosztása a felhőben

FOGALMAK

ergonómia , kommunikációs eszközök; etikus információkezelés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Projektfeladathoz szükséges digitális eszközök kiválasztása, ergonomikus munkakörnyezet kialakítása
- A digitális eszközök biztonságos használatához szükséges lépések megtétele
- Az együttműködéshez szükséges állományok megosztása számítógépes hálózat segítségével